

Boek: Als Spelling Een Kwelling is
Auteur: Anny Cooreman – Marleen Bringmans
Bespreker: Monika Schelkens
Licentiate Logopedie & Audiologie – auteur van *De Letterkabouter*
Datum: mei 2007

1. In een notendop...

Inhoud

De vernieuwde 'Als Spelling een Kwelling is' bestaat nu uit twee delen. Het eerste deel, 'Spelend Spellens' behandelt de spellingregels tot en met het vierde leerjaar of groep 6. In het tweede boek, 'Spellens met succes' vinden we de moeilijkere spellingleerstof voor kinderen vanaf het vijfde leerjaar en volwassenen.

Beide boeken zijn zeer praktijkgericht en de spellingregels zijn aangepast aan de nieuwe, officiële spelling. De boeken zijn onderverdeeld in verschillende lessen waarin achtereenvolgens de hoorwoorden, regelwoorden, weetwoorden en onthoudwoorden aan bod komen.

Doelgroep

Het eerste boek is gericht naar leerkrachten, begeleiders en ouders van kinderen tot en met 10 jaar en heel zwakke oudere spellers. Het tweede boek is bedoeld voor spellers (leerlingen en volwassenen) die hun spelling zelfstandig willen verbeteren. Het is ook praktisch bruikbaar voor leerkrachten, begeleiders en ouders van leerling-spellers vanaf het vijfde leerjaar of groep 7

2. Te onthouden

Boek 1 – Spelend spellens

In boek 1 maken de kinderen kennis met de blokkenmethode. Men laat kinderen blokken manipuleren om woorden, klankgroepen en klanken vlot te leren herkennen. Wat het kind hoort, wordt met blokken voorgesteld. In een eerste fase legt het kind de verschillende woorden waaruit een zin bestaat. Later gaat het kind de klankgroepen in een woord met blokken voorstellen. Tenslotte leert het kind de letters of klanken in een woord voor te stellen met blokken. Op deze manier creëert men een beter klankbewustzijn. Deze methode vormt de basis van de verdere spellingbegeleiding.

In deel 2 leren kinderen aan de hand van geheugensteuntjes de klanken en letters kennen. De klinkers worden zowel visueel (met symbolen), als motorisch (de mondstand) als auditief (luisteren naar de klanken) ingeoeffend. Er wordt ook aandacht besteed aan verwarrende letters zoals eu/ui/ij, ng/nl, f/v, s/z, b/d; ie/ei, sch/schr. Verder komen ook de moeilijke letterverbindingen en het splitsen in klankgroepen en lettergrepen aan bod. De belangrijkste spellingregels voor beginnende spellers komen in boek 1 nog aan bod. Nieuw in deze uitgave is de dokola-regel en het inbouwen van een controle aan de hand van het fictieve emailadres hole@dokola.dt. De regel van open en gesloten lettergrepen wordt stapsgewijs uitgelegd met behulp van het dokola-verhaal en de blokkenmethode. De combinatie van deze technieken maakt deze moeilijke regel voor de meeste kinderen toch wat verteerbaarder.

Men sluit boek 1 af met de weetwoorden voor de onderbouw van het basisonderwijs. Net als in de vorige versie van het boek worden deze weetwoorden voorgesteld aan de hand van prenten.

Boek 2 – Spellen met succes

In boek 2 herhaalt men kort de basisprincipes uit boek 1 (blokkenmethode, klanken en letters, dokolaregel). Na deze herhaling geeft men aan de hand van verschillende lessen een uitbreiding van de basisregels. De werkwoordvervoegingen komen in dit boek uitgebreid aan bod.

Het onderdeel weetwoorden is in dit boek uitgebreider dan in het eerste boek. Naast de gewone weetwoorden besteed men ook aandacht aan homofonen. Dit zijn woorden die hetzelfde klinken, maar een andere betekenis hebben.

In deel 8 van boek 2 krijgen we een overzicht van de verschillende onthoudwoorden. Men besteedt veel aandacht aan de klank-tekenkoppeling van vreemde woorden. De vreemde tekens en klanken worden telkens auditief aangeboden en gelinkt aan de schrijfwijze.

Het laatste deel van dit boek handelt over hoofdletters, tussenletters, woordtekens en leestekens. Men geeft een zeer overzichtelijk beeld van het gebruik van deze tekens.

3. Praktische tips

Enkele leuke hulpmiddeltjes uit het boek willen we jullie zeker niet onthouden bij wijze van 'smaakmaker'. Dit is natuurlijk slechts een greep uit het uitgebreide aanbod van het boek.

Het aanbrengen van de korte klanken

Alle klanken en letters worden voorgesteld aan de hand van een verhaal. De korte klanken horen bijvoorbeeld bij de familie Ko. Een leuk hulpmiddel om de korte klanken op te zeggen is het aanduiden op het eigen lichaam. Een prent toont de lichaamsdelen die de kinderen moeten onthouden: a van hand, e van nek, i van kin, o van mond en u van rug. Door het veelvuldig opzeggen van deze lichaamsdelen en het tonen op het eigen lichaam leert het kind de korte klanken beter kennen.

De dokola-regel

Aan de hand van het verhaal van de klinkerbaas of de klinkerdief leren de kinderen de regel van de open en gesloten lettergrepen. Het hele verhaal wordt voorgesteld aan de hand van leuke prenten. Om de regel in te prenten, maakt men gebruik van de blokkenmethode en een systeem van symbolen.

Het verhaal gaat al volgt: De klinkerbaas (de doffe e) gaat op rooftocht naar klinkers en valt ze altijd in de rug aan. Hij gaat de korte klinkers van de familie Ko en de lange klinkers van de familie La proberen aan te vallen. Een legertje medeklinkers is opgeleid om de klinkers te beschermen. Wanneer de klinkerbaas de korte klinkers wil aanvallen, roepen zij hun vrienden de medeklinkers om hen te beschermen. Als ze twee wachters hebben, kan de klinkerdief hen niet meer aanvallen. Wanneer de lange klinkers maar één wachter in de buurt hebben, komt de klinkerdief één van de klinkerbroertjes roven. De 2-tekenklanken en de 3-tekenklanken houden elkaar zo stevig vast dat de klinkerdief Do hen niet kan aanvallen.

4. Wat is er veranderd bij deze nieuwe versie?

In de eerste plaats bestaat 'Als Spelling een Kwelling Is' nu uit twee boeken en is er een duidelijke opdeling in basisleerstof tot het vierde leerjaar en de spellingleerstof voor gevorderden.

De blokkenmethode is volledig nieuw in dit boek en wordt stapsgewijs uitgewerkt. Het multisensoriële aspect is een sterke component van deze nieuwe methode. De speelse aanpak met blokken ondersteunt het denken in actie of het motorisch handelen.

Het onderdeel rond klank-tekenkoppeling is nu veel uitgebreider. Er worden meer hulpmiddelen gegeven en het werken met de families Ko, La en Do maakt het veel aantrekkelijker. Het aanbrengen van de regel van open en gesloten lettergrepen aan de hand van de dokola-regel is ook nieuw. Door een specifieke controle in te bouwen aan de hand van het fictieve emailadres hole@dokola.dt wordt de kans op transfer groter.

In deze nieuwe versie wordt nog meer gewerkt aan de hand van onthoudfiches met tekeningen en ankerwoorden. Deze kunnen uitgeknipt en gebruikt worden als leidraad.

Men legt meer nadruk op het leren spellen aan de hand van stappenplannen. Het algemene stappenplan voor het leren spellen, gaat als volgt:

Stap 1: Ik schrijf wat ik hoor. Ik begrijp wat ik schrijf.

Stap 2: Ik ken en herken klinkers volgens soort.

Stap 3: Ik kan de dokola-regel toepassen.

Stap 4: Ik herken de regelwoorden. Ik kan regels opzoeken en toepassen.

Stap 5: Ik kan het stappenplan voor werkwoorden handig gebruiken.

Stap 6: Ik kan zelf controleren.

5. Zeker lezen?

Deze boeken zijn een zeer goed naslagwerk en oefenboek voor professionele begeleiders en leerkrachten. Het eerste boek geeft de belangrijkste regels en weetwoorden weer en vormt een goede basis voor de spellingremediëring. Het tweede boek is zeer exhaustief en bevat alle regels die een gevorderde speller nodig heeft. Ook voor volwassenen met spellingproblemen zal het tweede boek een zeer interessant hulpmiddel zijn. Men vindt er zowat alle moeilijke weet- en onthoudwoorden in terug.

Er is duidelijk meer structuur aangebracht in deze hernieuwde versie en de illustraties zijn nu nog gedetailleerder. Ze zijn speels en zullen kinderen zeker aanspreken.

Een pluspunt bij deze methode is dat er veel aandacht gaat naar het multisensorieel aanbrengen van klanken en letters. Er zijn zowel auditieve en visuele als motorische en tactiele hulpmiddelen. Ook de regels worden op deze manier aangebracht.

In elk boek vindt men bovendien een demo van Sprint. Deze voorleessoftware helpt kinderen met dyslexie en lees- en spellingproblemen om op een vlotte manier teksten te verwerken. Door middel van de woordvoorspeller kunnen ook kinderen met spellingproblemen hier goed mee werken.

We zouden dit boek dus zeker willen aanraden aan begeleiders en ouders die kinderen willen verder helpen met spelling. Het boek 'Als Spelling een Kwelling is' vormt een meerwaarde binnen de begeleiding en er zijn heel wat positieve wijzigingen aangebracht in deze hernieuwde versie.

6. Bestelinformatie

Als spelling een kwelling is – deel 1.

Spelend spellen.

ISBN: 978-90-4551-700-1

Auteurs: Anny Cooreman & Marleen Bringmans

Uitgever: De Boeck – <http://www.uitgeverijdeboeck.be>

Prijs € 12, -

166 pagina's

Als spelling een kwelling is – deel 2.

Spellen met succes.

ISBN: 978-90-4551-699-8

Auteurs: Anny Cooreman & Marleen Bringmans

Uitgever: De Boeck – <http://www.uitgeverijdeboeck.be>

Prijs: € 15, -

334 pagina's